

Almanach

För Året

Efter Frälsarens CHRISTI Födelse

1785.

Till GÖTHEBORGS Horizont,

Eller 57 grad 42 min. Pol-högd, och 22 tids-
min. Meridian-ställnad Väster om Upsala
Observatorium.

Efter Kungl. Maj:ts Rådigste Stad-
gande, utgifwen

Af D:z Weten:skaps Academie.

Stockholm, Tryckt hos PET. HESSELBERG.

Eemplaret säljes häftadt och priset för i Grilling.

Af Auctoren till Nya Sw. Ekonomista
Dictionären.

Om Ladugårdsskötslen.

Det kan aldrig nog ofta uprepas, att så länge Ladugårdsskötslen icke blir ett alswarligt föremål för allmänt bemödande, kan ingen rätt välmåga i Sverige någonsin winnas.

Ifrån Ladugården hämtas den bästa fôr nad. Afkar, ångar, planteringar, trädgårdar, alt, måste härifrån århålla styrka, bördighet och förförskan.

Det är en hufvudregel, att kreaturen alla årstider böra få njuta en jämn fôda. De böra icke allenast under Vintern, utan även över Sommaren hafwa tilräckligt underhåll. Man

finner härav huru angeläget det är att hålla sina gråsmarker i bästa stånd. En Landthushållare, som förut ej kunnat behörligen föda öfver 12 boskapsskreatur, fördubblar, ja triplerar sina inkomster, så snart han bringt sina gråsmarker i det stånd, att 36 där kunnas rikligen försörjas.

Det är en sanning, att en hushållare, bör så mycket möjligt år, beslita sig om, att hålla mycken boskap. Men rätta meningen härmed år, att man bör vinlägga sig om mycket och godt foder af hvarje handa slag, för att kunna försörja många kreaturer. Aldrig pålägga flere än man rikligen kan framföda och rätteligen hinner åta föta, om man will hafwa en gagnande afwel, det endaste medel att göra landbruket drägtigt och närande.

Såkert är, att antalet af kreatur böra vara i ett rätt förhållande, med tillgången af det som fördras till deras underhåll. Om på de fleste

stäl-

ställen allenaft underhålls hälften af den Bostad
af rörel, som nu ofta för skryt skull där underhåll
les, skulle icke allenaft hushålllet därav winna
dubbelt gagn, utan så väl åker som ång tunna
bäctre göddas, så wida den satsen antages, att
spillningen efter frediga kreatur är wida förmåligare
än den efter magra kreatur, hvilka fin
åändja sig med en sparsam och knapp föda. En
god Mjölk-Ro, väl omLAGAD, kan årligen gi
årminstone 3 lispund smör, och en Kalf, men
den penning, som för sur mjölk kan bekommas
då man deremot efter en på vanligt sätt fått
gär åändja sig med två tredje delar deraf. Det är
åsven en ren forbast när en Landtmann misshö
dar sina dragoxar. De böra aldrig sakna tillrä
ckligt underhåll. De tunna då arbeta mer, de
ga större las, hålla längre ut. Med sju
magtlösa kreatur tunna åkerbruks sylorne
befridas, hvadan brist och uselhet uppas på
ta foder.

Föd dina kreatur väl, är en regel, åsven
så urgammal, som sannfårdig och oförnökelig.
Mycket besvår och liten winst århålls alltid af
en widlystig och utmager myckenhet. Man kan
i allmänhet anse såsom gällande, att 6 Kor på
mantaget äro förmåligare än 9, och wida för
delaktigare än 12, hvilka nödvändigt måste
svälta; resten bör bestå i Oxar och ungbockap,
till dragare och slagt.

Kommer Bostapen hellig ur hus, lönar den
sig väl om Sommaren. Kommer den syllig i
hus, är den lättare född om Wintren.

Landtmannens redbaraste inkomst förloras,
när Ladugården minskas i tanka af Höf-försäljning.
Också fodret så förbättras ej allenaft åker och ång
af winter-gödsel, utan och af tillskrifligare Bo
staps-spillning Sommaren öfver, som är den
sörnämsta delen. Alt för många hushållare gif
wa ganska liten aktning derpå. De veta icke att
ånggödslen tillskrifligent samlad och nyttjad, är
af

Elmanachor för Stockholm
af icke mindre indrågt än all Ladugårdens af-
fastning. Det Vostkopen återgiswer jorden i göd-
sel är af mer värde, än hvad jorden giswer dem
i föda.

Hela hemligheten vid alt landbruk, är, att
stassa sig förråd på gödsel, i den mon jorden
behöfwer gödas för att blifwa nog fruktbarande;
att stassa sig förråd på Vostkap, i den mon man
tarfwar gödsel, och ändteligen förråd på foden,
i den mon man behöfwer hålla mycken Vosten.

Mycket är srisvit och talt i detta hu-
ne; men widlyftighet, oredighet, mindre kunnig-
het, verka aldrig någon sanstydig nytta. Ju
räder kan det hufwudsakligasie af hela den hög-
angelägna Vostkapsstötlen innesattas: „Ansöva
icke flere kreatur än du wäl och rittligen in-
framföda. Följ naturens enfaldiga ordna-
ning kreaturen upfostran. Tildela dem ett gott
och tilräckligt bete, der rinnande watten ist icke
mas, der de njuta skydd emot starkaste solhet-
en.“

och hårda väder. Låt dem icke för hittida om-
våren utsläppas på gråsmarker, eller för sent
på hösten under fall våderlef beta på fuktiga
jordmoner. Unna dem så mycket möjligt år
friska luften. Innestång dem icke i qwalniga,
mörka och tränga hus. Gif dem under om-
växling och med ordning ett ömnigt och godt
foder, och war försäkrad, att det som är unkfat,
möjligt, dambigt och orent, kan nedföra döde-
liga olägenheter. Undsägna dem ofta med salt,
hvilket befördrar deras naturliga afgångar, up-
väcker matlust, befrämjar växt, munterhet och
styrka. Lisse att synghet regerar i deras ho-
ningar, och att de efter omständigheterne blifwa
tvättade, warsamt skrapade och vorstade. Mis-
tro alla under-curer. Fly qwacksalware, dyra
och sammansatte läkemedel. Naturen med liten
tilhjelp, hjälper sig sjelf.“

I dessa rader innesattas nästan alt, hvad
vid denna så ganska nödvändiga näringsgren bör
i alt tagas. Den som icke will följa detta, gör
vät-

Almanachor för Stockholm
bättre att flytta till Staden, och ej besatta sig
med landtbruk, på det en oförståndig hushållning
icke måtte borrtstämma andras begrepp.

* *   * *   * *

Huru man kan föda Boskap i foderbrist.

Sinärre stjälkar af Granris, håljs af den sū lätta
de Slof-Granen med fina barr, tröskas på loge, frusne
eller rå som de års; läggas sedan i bålja och fuktas
med salt vatten eller Urin, samt omröras; bestros
derpå med litet Korn-mjöl eller Hafre-mjöl hvarf-
tals, särst omröras å myo; blandas ytterligare
hvarftals med hø eller skuren halm, då sedermora
af denna Blandning gifwes hwart Kreatur 415
till 6 kappar, 3 till 4 gånger om dagen. I början
åta Kreaturen trögt deraf, men sedermora gärna,
och håldre ån af kokadt Granris. Smärre Dvi-
star af Löfträd, kokade och sönderhackade med Rö-
jarn åtas också af både Hästar och Boskap; litet
Ljung, Lingon-ris, Mjölon-ris nedfallna blif-
fen-måße m. m. på samma sätt beredde.